

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/44/2016
Identifikačné číslo spisu:	1012201784
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1012201784.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: Ing. B. W., bytom Q., zastúpeného Procházka & partners spol. s r.o. Búdkova 4, Bratislava, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18.07.2012, o odvolaní odporkyne proti II. výroku (výrok o trovách konania) rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/50/2012-116 zo dňa 05.01.2016 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/50/2012-131 zo dňa 2. mája 2016 jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/50/2012-116 zo dňa 5. januára 2016 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/50/2012-131 zo dňa 2. mája 2016 v napadnutej časti výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. a), c) a d) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18.7.2012 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľovi priznal právo na náhradu trov konania podľa vyčíslenia trov konania jeho právnym zástupcom zo dňa 06.01.2016 v sume 2611,52 Eur pozostávajúcej z odmeny za právne zastupovanie podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) za právne úkony:

- prevzatie a príprava zastúpenia 27.11.2012/ 169,55- Eur, /§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky,
- príprava podania vo veci samej 28.11.2012 / 169,55,- Eur,
- účasť na meritórnom pojednávaní dňa 22.1.2014/ 178,67,-Eur, /§ 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky
- účasť na meritórnom pojednávaní dňa 18.3.2014/ 223,34,- Eur,
- príprava pojednávania vo veci samej 4.4.2014 / 223,34,- Eur,
- účasť na meritórnom pojednávaní dňa 6.5.2014 - 223,34,- Eur,
- príprava podania vo veci samej zo dňa 09.06.2014/- 223,34 Eur / §13a ods. 1 písm. c) vyhlášky,
- účasť na meritórnom pojednávaní dňa 10.6.2014 /- 223,34,- Eur,

- príprava odvolania voči rozsudku 30.6.2014/- 223,34,- Eur,
- účasť na meritornom pojednávaní dňa 5.1.2016/-238,34,- Eur.

Režijný paušál za rok 2012 2 x 7,62 bez DPH 15,26,- Eur, 7 x režijný paušál za rok 2014 po 8,04 bez DPH - 56,28,-Eur bez DPH a 1 x režijný paušál po 8,58,- Eur. Celkové trovy s DPH spolu 2.611,52 Eur.

V zákonnej lehote podala odporkyňa proti rozsudku krajského súdu v 2. časti (výrok o trovách konania) odvolanie zo dňa 27.01.2016, ktorého podanie odôvodnila tým, že nie je zjavné, ako krajský súd dospel k výške náhrady trov konania a s takto vyčíslenou náhradou trov konania sa nestotožňuje. Vzhľadom na nesprávne posúdenie výpočtového základu krajským súdom odporkyňa považovala náhradu trov konania za nesprávnu, pretože takto určené výpočtové základy za jednotlivé roky sú v rozpore s citovanou vyhláškou. Mala za to, že krajský súd rozhodol o náhrade trov konania nedostatočne a z odôvodnenia nemožno zistiť spôsob výpočtu jednotlivých priznaných náhrad, krajský súd neuviedol, akým spôsobom pri ich vyčíslení postupoval a ako zistil ich výšku.

V tomto smere poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/4/2010 z 28. apríla 2014, v ktorom odvolací súd vyslovil právny názor, že bez špecifikácie spôsobu rozhodovania o trovách konania a určení ich výšky, je odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa v časti náhrady trov konania nedostatočné a nezodpovedá obsahu spisov. Odporkyňa ďalej uviedla, že na úhradu trov konania majú byť použité finančné prostriedky z verejných zdrojov, ktoré majú byť primárne poskytnuté na zabezpečovanie nárokov občanov vyplývajúcich z práva sociálneho poistenia, a preto by súd mal pri rozhodovaní o trovách konania obzvlášť presne a úplne odôvodniť, akým spôsobom postupoval pri určení ich výšky. Mala za to, že krajský súd pri priznaní trov právneho zastúpenia vec nesprávne právne posúdil.

Vzhľadom na uvedené skutkové a právne dôvody navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zmenil tak, že odporkyňa je povinná zaplatiť na účet právneho zástupcu Procházka & partners spol. s r.o., trovy konania v sume 915,32 EUR.

Navrhovateľ sa k podanému odvolaniu odporkyne vyjadril podaním zo dňa 22.01.2016. Podľa navrhovateľa krajský súd v napadnutom rozsudku správne vyčíslil trovy konania, keď aplikoval § 11 ods. 4 prvá veta v spojení s § 13 ods. 3 vyhlášky. Ďalej uviedol, že v roku 2012 boli vykonané dva úkony právnej služby, tak ako sa uvádza aj v napadnutom rozsudku. Odporkyňa vyčíslenú sumu 169,55 Eur v podanom odvolaní správne uvádza, no už neuvádza, že to je suma za jeden úkon právnej služby a nie za oba úkony v roku 2012 spolu. Ak by sa odporkyňa tejto chyby vo svojom odvolaní nedopustila, bolo by jej zjavné, ako krajský súd dospel k predmetnému vyčísleniu náhrady trov konania.

Poznamenal, že odporkyňa prehliada, že jej konaním, keď opakovane menila napadnuté rozhodnutie a v tej súvislosti vydala ďalšie dve rozhodnutia, bolo potrebné zo strany navrhovateľa rozšíriť predmet súdneho konania aj o tieto nové rozhodnutia a preto krajský súd konal a rozhodoval v konaní, kde boli spojené až tri veci, a preto je potrebné aplikovať aj § 13 ods. 3 vyhlášky.

Navrhovateľ považoval odvolanie za nedôvodné a preto si týmto uplatnil aj trovy odvolacieho konania podľa § 13a ods. 2 písm. b) v spojení s § 11 ods. 4 prvá veta vyhlášky za vyjadrenie k nemeritornému odvolaniu vo výške 71,50 Eur bez DPH, 8,58 Eur bez DPH za režijný paušál v roku 2016 a DPH vo výške 20 %, čo spolu predstavuje sumu vo výške 96,10 Eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu v namietanom rozsahu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné v časti o trovách konania zrušiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p.

V podanom odvolaní odporkyňa namietala nesprávne právne posúdenie výpočtového základu krajským súdom. Odvolací súd túto námietku považuje za dôvodnú, nakoľko z vyčíslenia trov advokáta navrhovateľa, ako aj z podaného vyjadrenia navrhovateľa vyplýva, že pri určení výšky tarifnej odmeny nesprávne vychádzali zo znenia § 13 ods. 3 vyhlášky, ktorý sa uplatňuje pri spojení dvoch alebo viacerých vecí.

Podľa § 13 ods. 3 vyhlášky pri spojení dvoch alebo viacerých vecí sa základná sadzba tarifnej odmeny určenej z tarifnej hodnoty veci s najvyššou hodnotou zvyšuje o polovicu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v ostatných spojených veciach.

Pojem „vec“ má ekvivalenciu s pojmom „nárok“ a znamená takú samostatnosť vymáhateľného práva, ktoré môže fungovať v občianskom súdnom procese ako samostatný predmet. O objektívnu procesnú kumuláciu ide v prípade, ak sa v jednom konaní koná o viacerých nárokoch. Vo veci navrhovateľa ide o jeden nárok - nárok na starobný dôchodok a každé zo zmenových rozhodnutí sa týka starobného dôchodku navrhovateľa a teda rozhodnutia nepredstavujú samostatne vymáhateľné práva. Zároveň, v prípade splnenia podmienok na spojenie vecí, o spojení vecí rozhoduje súd uznesením a v predmetnej veci uznesenie o spojení vecí nebolo vydané. S poukazom na uvedené právny zástupca navrhovateľa, ako aj krajský súd mylne považoval vydané rozhodnutia za spojenú vec a pri výpočte nesprávny vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 3 vyhlášky.

Podľa § 11 ods. 4 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania v konaniach podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. V dávkových veciach sociálneho poistenia, vo veciach sociálnych služieb a vo veciach preskúmavania rozhodnutia o prístupkoch patrí odmena za jeden úkon právnej služby vo výške jednej trinástiny výpočtového základu.

Nakoľko v prípade navrhovateľa ide o starobný dôchodok, a teda o dávkovú vec sociálneho poistenia, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby mala byť vo výške 1/13 výpočtového základu. Krajský súd nesprávne vychádzal z tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v výške 1/6 výpočtového základu.

Podľa § 13a ods. 1 vyhlášky odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za tieto úkony právnej služby:

- a) prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom,
- b) ďalšia porada alebo rokovanie s klientom za každú skončenú hodinu,
- c) písomné podanie na súd alebo iný orgán alebo protistrane týkajúce sa veci samej,
- d) účasť na konaní pred súdom alebo iným orgánom a na konaní o zmieri, a to za každé začaté dve hodiny bez ohľadu na počet týchto za sebou nadväzujúcich úkonov vykonaných počas dvoch hodín; ak úkon alebo na seba nadväzujúce úkony trvajú viac ako štyri hodiny, patrí odmena za každé dve skončené hodiny,
- e) vypracovanie právneho rozboru veci,
- f) rokovanie s protistranou, a to za každú skončenú hodinu,
- g) návrh na predbežné opatrenie, ak k nemu dôjde pred začatím konania, odvolanie proti takémuto rozhodnutiu o predbežnom opatrení, návrh na obnovu konania, odvolanie, dovolanie, návrh na podanie mimoriadneho dovolania,
- h) vypracovanie listiny o právnom úkone alebo jej podstatné prepracovanie.

Podľa § 13a ods. 4 vyhlášky za zastúpenie na pojednávaní, pri ktorom došlo iba k vyhláseniu rozhodnutia, patrí odmena vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny. Za zastúpenie na pojednávaní, ktoré bolo odročené bez prejednávania veci, patrí odmena vo výške jednej štvrtiny základnej sadzby tarifnej odmeny.

Krajský súd priznal navrhovateľovi nárok na náhradu trov právneho zastúpenia aj za 5 úkonov právnej

služby- za účasť na meritórnych pojednávaniach. § 13a ods. 4 vyhlášky predstavuje špeciálne ustanovenie k odseku 1 písm. d) v prípade, že na pojednávaní došlo iba k vyhláseniu rozhodnutia, resp. pojednávanie bolo odročené bez prejednania veci. Za pojednávanie, ktoré bolo odročené bez prejednania veci možno považovať také pojednávanie, ktoré nebolo začaté v zmysle § 118 ods. 1 O.s.p., resp. ktoré síce bolo začaté, ale z rôznych dôvodov nedošlo k meritórnemu prejednaniu veci. Za začatie pojednávania v zmysle § 96 ods. 3 O.s.p. treba považovať aj prijatie a verejné vyhlásenie uznesenie súdu, že bude pojednávať v neprítomnosti ospravedlneného účastníka (NS SR sp. zn. 3Cdo 138/2009). S poukazom na uvedené je potrebné, aby krajský súd, v súlade s obsahom spisu rozhodol a riadne odôvodnil spôsob výpočtu jednotlivých priznaných náhrad, ako aj ich výšku.

„K porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen postupom všeobecného súdu, ktorý predstavuje celkom zjavne nesprávnu interpretáciu a aplikáciu príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle (napr. v prípade nerešpektovania jednoznačne kogentnej normy, prehnaného formalizmu), ale v neposlednom rade aj v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výrokom o náhrade trov konania nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné. Základné právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby postup a rozhodnutia všeobecných súdov boli preskúmateľné, aby ich rozhodnutia obsahovali dostatok relevantných dôvodov objasňujúcich výroky, a súčasne, aby také rozhodnutia neboli arbitrárne. V súlade s aplikovateľnou judikatúrou odôvodnenie rozhodnutia o trovách konania treba podľa názoru ústavného súdu posudzovať v kontexte celého rozhodnutia (I. ÚS 230/04). Zákonom ustanovená povinnosť orgánov verejnej moci dbať na splnenie zákonných náležitostí samotného výroku rozhodnutia, ako aj jeho odôvodnenia predstavuje nielen jednu zo základných podmienok na zákone zodpovedajúce rozhodnutie, ale je tiež jedným zo základných znakov ústavou garantovaného postupu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a ochrany práv. Ústavný súd považuje za nevyhnutné, aby rozhodnutia všeobecných súdov zodpovedali zákonným kritériám nielen v merite veci a aby ich vydaniu predchádzal postup rešpektujúci procesné normy, ale aby tiež odôvodnenia týchto rozhodnutí vo vzťahu ku všetkým ich výrokom zodpovedali kritériám daným § 157 ods. 2 poslednou vetou OSP, pretože iba takéto rozhodnutia možno považovať za súladné s princípmi spravodlivého procesu.“

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 341/2012 zo 17. januára 2013)

S poukazom na ustálenú judikatúru ma odvolací súd za to, že z rozhodnutia krajského súdu v časti rozhodnutia o náhrade trov konania, nie je možné zistiť spôsob výpočtu výšky náhrady trov konania a trov právneho zastúpenia, a preto je rozhodnutie krajského súdu nedostatočné a nepreskúmateľné.

Z ustanovenia § 246 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že konanie v správnom súdnictve je v zásade dvojinštancné. Nie je úlohou odvolacieho súdu domýšľať dôvody, pre ktoré prvostupňový súd rozhodol o náhrade trov konania tak, ako rozhodol, ani nahrádzať prieskumnú činnosť prvostupňového súdu. Ak by odvolací súd takúto úlohu na seba zobral, potom by vážnym spôsobom zasiahol do práva účastníka konať pred súdom, nakoľko by ho de facto obral o možnosť dvojinštancného konania garantovaného v týchto prípadoch zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, pričom v novom konaní krajský súd o trovách opätovne rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.